

WIM BAX

Hou het stil

VOLT

AMSTERDAM · ANTWERPEN

Copyright © 2021 Wim Bax
Voor overname kunt u zich wenden tot Uitgeverij Volt.

Omslag Studio Jan de Boer
Omslagbeeld © Irene Lamprakou / Arcangel
Foto auteur © Ron Boéré
Binnenwerk Michiel Niesen / ZetProducties

ISBN 978 90 214 2458 3 / NUR 332

www.uitgeverijvolt.nl

‘Vooral de bomen waren geheimzinnig; mij leken ze de onmiddellijke uitbeelding van de onbegrijpelijke zin van het leven. Daarom was het bos de plaats waar men zich de diepste zin en de huiveringwekkendste activiteit het meest nabij voelde.’

Carl Gustav Jung (Uit: *Erinnerungen, Träume, Gedanken*, vertaald door Pety de Vries-Ek)

Voor Bas

Proloog

Je hebt me verbannen naar een hoekje in je hoofd in de hoop dat ik op een dag vanzelf zal verdwijnen.

Wil het al lukken? Natuurlijk niet.

Je dacht je van mij te bevrijden, maar je hebt me aangesteld als jouw nieuwe bezetter. Altijd op je hoede. Steeds over je schouder kijken. Niet kunnen verslapen, nooit. Rusteloos.

Voel je me? Ik ben wakker.

Ik heb de tijd. Ik wacht. Op dat ene moment dat onze lijnen weer samenkomen en je heel even niet oplet.

Je moest me hebben? Je kunt me krijgen. Ik sleep je mee naar de hel waarin je mij hebt achtergelaten.

Niet alles blijft begraven.

1.

Jacob Wesseldijk had een hele dag reizen achter de rug en kon in de verte de kerktoren van zijn geboortedorp al zien, toen hij opeens geen stap meer voor de andere kon zetten. De middagzon brandde in zijn ogen, zijn overhemd plakte aan zijn lijf. Hij hijgde, de koffer in zijn linkerhand voelde loodzwaar aan, een dof-fe pijn trok door zijn arm tot in zijn schouder. Hij liet de koffer vallen, zette zijn handen op zijn knieën en probeerde zijn ademhaling weer onder controle te krijgen door een paar keer diep in en uit te ademen. Geen zorgen, stelde de derdejaarsstudent medicijnen zichzelf gerust, het is gewoon de hitte. Er stond nauwelijks wind, het was ongekend heet voor de maand mei. Hij wachtte tot de schommeling in zijn hoofd tot stilstand kwam, ging heel voorzichtig weer overeind staan en keek om zich heen.

De omgeving van Welcherum straalde een gekmakende rust uit. Op de heuvels rondom het dorp lag een lappendeken van graan en voedermaïs, daarachter het bos. De huisjes in het dal stonden dicht tegen elkaar aan geschurkt rondom de dorpskerk, met hun rug naar de boze buitenwereld. Er was geen wolkje aan de lucht, maar toch leek er een schaduw over het dal te liggen. De laatste regenbui was minstens twee weken geleden geweest en de boeren zouden ongetwijfeld oeverloos zaniken over de veel te lange droogte, hangend aan de bar van het dorpscafé. Jacob zag ertegen op hun onder ogen te komen. Hij had geen zin in die verweerde koppen, de minachtende blikken van hun knechten en de schelle stemmen van hun lelijke dochters. Hij kwam hier nooit graag terug, maar nu al helemaal niet.

Jacob zette zijn koffer in de berm en ging in het gras zitten. Hij wilde zijn aankomst nog heel even uitstellen; in het dorp stond hem ongetwijfeld nog meer slecht nieuws te wachten dan hij al aan de telefoon gehoord had. Hij pakte zijn baaltje Javaanse Jongens uit zijn borstzak, rolde een sigaret, stak die op en inhaleerde tot in zijn tenen.

Aan het einde van de middag ervoor was hij met Ruben Oosting in het practicumlokaal een varkenskop aan het ontleden geweest toen het meisje van de administratie in de deuropening verscheen. Wie van hen twee Jacob Wesseldijk was, en of hij onmiddellijk mee kon komen, want er was telefoon voor hem. Hij liep met haar mee door de gangen van de medische faculteit, langs de portretten van de beroemdste professoren vanaf de zestiende eeuw. Jacob was nooit eerder door iemand gebeld. Hij vroeg zich af wie het kon zijn, en of dit goed of slecht nieuws betekende. Op het centrale bureau in het kantoor stond het telefoontoestel, de hoorn lag ernaast. Het meisje nam plaats achter haar eigen bureau en deed alsof ze werkte en niet van plan was mee te luisteren. Jacob pakte de hoorn op en noemde zijn naam. Aan de andere kant van de lijn klonk de stem van oom Frans.

‘Dag Jacob. Het spijt me als ik je stoer bij je werkzaamheden.’

Dit was vast foute boel. Een golf paniek schoot door Jacobs lijf, maar hij vermande zich. ‘Dat geeft niet. Hoe is het met u?’

Hij hoorde zijn oom zwaar ademen.

‘Oom Frans?’

‘Ik bel vanwege je moeder. Ik ben bang dat ik slecht nieuws voor je heb, jongen.’

‘Wat? Wat is er gebeurd? Is ze dood?’ Er schoten tranen in zijn ogen. Het meisje keek geschrokken op van haar typemachine, Jacob wendde zich een beetje van haar af.

‘Nee, nee, nee, niet dood! Maar ze is er niet best aan toe, Jacob. Het ziet er niet goed uit. Ze is ernstig gewond.’

‘Wat is er gebeurd?’

‘Jos heeft haar aangevallen.’

‘Wie?’

‘Jouw broer.’

‘Jós heeft onze moeder aangevallen?!’ Het meisje was nu helemaal opgehouden met typen en staarde hem met grote ogen aan.

‘Ik begrijp het ook niet. Ze hebben haar naar het ziekenhuis gebracht, ze wordt op dit moment geopereerd.’

Jacob kon even geen woord uitbrengen. Hij hoorde zijn hart in zijn oren kloppen en voelde zich misselijk. Zijn grote broer, die reus met de verstandelijke vermogens van een peuter en met geen greintje agressie in dat onhandige lijf van hem. Die zou hun moeder hebben aangevallen? Dat was onmogelijk.

‘Ben je daar nog?’ klonk zijn oom van ver.

‘Ja. Ik ben er.’

‘Kun je alsjeblieft zo snel mogelijk naar huis komen?’

‘Natuurlijk,’ stamelde hij. ‘Ik kom eraan. Morgen.’

‘Heel goed. Ik zie je dan.’

‘Wacht! Hoe is het met Jos? Waar is hij nu, bij u en tante Martine?’

Het bleef even stil aan de andere kant van de lijn.

‘Oom Frans?’

‘Het is niet best, Jacob.’ Hij fluisterde in de hoorn. ‘Ik kende hem niet meer terug. Hij leek wel...’

‘Hij leek wel wat? En waar is Jos nu dan?’

‘Ze hebben hem afgevoerd.’

‘Wat? Wie hebben dat gedaan? Waarheen?’

Ergens bij oom Frans hoorde Jacob een deur opengaan en iemand de gang op komen. ‘Kom nou maar,’ zei oom Frans gehaast. ‘We spreken elkaar morgen.’

Opeens klonk op de achtergrond de stem van zijn tante. ‘Met wie ben je aan het bellen?’

‘Laat mij nou toch eens even.’

‘Is dat Jacob?’ Hij hoorde hoe ze snel dichterbij kwam. ‘Ik wil hem spreken. Geef hem aan mij.’

‘Niks daarvan.’

‘Ik zei: geef hem aan mij!’

Er klonk een hoop gerommel en gekraak aan de andere kant van de lijn, toen opeens glashelder de stem van zijn tante. ‘Jacob?’ Ze

hijgde. ‘Daar ben je. Godzijdank. Moet je horen, er is iets raars met Jos ge...’

Er klonk een klik, gevolgd door de nerveuze pieptoon die aangaf dat de verbinding was verbroken. Hij legde de hoorn op de haak en pakte hem meteen weer op om hen terug te bellen. Met een trillende vinger zette hij de kiesschijf in beweging en draaide het telefoonnummer van zijn oom en tante zo snel als hij kon.

‘Nee, nee!’ snibde het meisje van de administratie. ‘U mag hier zelf niet bellen, u mag alleen worden gebeld in geval van nood.’

‘Waar lijkt dit op?’ Hij draaide zijn rug naar haar toe en wachtte op de verbinding.

Bezettoon.

Hij gooide de hoorn weer op de haak, het meisje keek hem misprijzend aan. Jacob diepte een dubbeltje op uit zijn zak en legde hem naast haar typemachine. ‘Hier. Opdat de faculteit niet failliet gaat.’

Hij liep het kantoor uit; Ruben stond hem in de gang op te wachten. Hij vertelde hem dat hij de volgende ochtend naar Welcherum zou afreizen en waarom. Ruben bood aan met hem mee naar huis te gaan zodat hij de avond niet alleen hoefde door te brengen.

Thuis warmden ze soep op, die Jacob zonder veel smaak naar binnen lepelde. Ze dronken koffie en jenever en luisterden naar de radio: president Kennedy sprak het congres toe over het Apollo-programma, gevolgd door het weerbericht: aanhoudende hitte voor het hele land. Ze discussieerden over de ambitie van de kersverse president om nog voor het einde van het decennium een man op de maan te zetten, een even opwindend als absurd idee.

Wetenschap en het weer, twee dankbare onderwerpen waar je het oneindig lang over kon hebben. Rond half tien klopte de hospita op zijn kamerdeur omdat er een telegram voor hem was gekomen.

OPERATIE GESLAAGD

MOEDER STABIEL

JOS OPGENOMEN

Zes woorden, maar toch nog te veel om het te kunnen bevatten.

Opeens voelde zijn studentenkamer te klein voor hen tweeën. Ruben wreef in zijn handen en liet een voor een zijn vingers knakken; de normaal zo goedgebekte grapjas wist zich net als Jacob geen raad met deze situatie. Hun vriendschap was gebaseerd op gedeelde interesses, voor persoonlijke zaken was eigenlijk nooit eerder ruimte geweest. Ruben stelde dat Jacob nu vast liever alleen wilde zijn, Jacob knikte dat het goed was. Bij de deur legde Ruben even een hand op Jacobs schouder, Jacob moest zich inhouden om zich niet aan hem vast te klampen. Hij hoefde niet weg, zei hij, hij kon ook blijven logeren als hij dat wilde. Hij had het nog niet gezegd of hij realiseerde zich hoe wanhopig dat klonk. Hij verontschuldigde zich, zei dat hij in de war was.

Dat gaf helemaal niks. Dat was zelfs heel begrijpelijk.

Ze gaven elkaar een hand, Ruben wenste hem veel sterkte en een goede reis naar huis en maakte dat hij wegkwam. Door het raam keek Jacob hem na, hopend dat Ruben nog een keer om zou kijken, dat hij zich misschien zelfs zou bedenken en terug zou lopen, maar zijn studievriend stak de straat over en verdween de hoek om.

Na een koortsige nacht was hij opgestaan, had zijn koffer ingepakt en was naar het station gelopen, om de eerste van een reeks treinen en bussen te nemen die hem terug naar Welcherum zouden voeren.

Dat was meer dan vijf uur geleden. Nog een wandeling van zo'n twee kilometer en hij zou er eindelijk zijn, zijn oom en tante zaten vast al op hem te wachten. Jacob nam een laatste hijs, trapte de peuk uit in het zand en stond op. Hij pakte zijn koffer en vervolgde zijn weg, omdat een mens nou eenmaal niet eeuwig aan de kant van de weg kan blijven zitten.